

A propòsit del cinema a Canet

JOAQUIM PERA I ISERN

Darrerament he llegit a diferents publicacions canetenques l'enrenou que ha suscitat entre la població l'okupació del Cinema Miramar, el darrer supervivent dels cinemes canetencs i tancat fa uns anys; un local antigament conegut popularment com el "Cine de cal Truqui", un cinema inaugurat a la primavera de l'any 1946 i hereu d'un altre d'anterior "el Moderno", que va funcionar fins a la Guerra Civil. Al marge de la significació i el rerefons polític-urbanístic que pot tenir aquesta acció i que no m'interessa massa, doncs afecta sobretot al propietari i els seus interessos. El fet d'aquesta okupació el podríem qualificar com un fet quotidià, gairebé intrascendent fins que es polititza, doncs les okupacions són a l'ordre del dia arreu del país i Canet no podia ser menys. El que m'interessa en aquestes ratlles es recordar en veu alta com l'edifici okupat, malgrat la seva modèstia i sense cap valor arquitectònic aparent, va ser durant dècades un edifici d'esbarjo emblemàtic per a Canet i la seva gent; un lloc on generacions de canetencs van tenir una finestra oberta al món. Referent d'una època relativament tancada i encarcerada culturalment, sense cotxes, ni televisió, en la que el cinema va ser un factor de "mundialització" i obertura de mires indiscutible. Uns records que el meu pare ja se'n va encarregar va glossar fa anys en un article a la desapareguda revista local "Nova Plaça de la Llenya"

(octubre 1996). Tornant al fet de l'okupació, les imatges que il·lustren aquestes notícies del cinema Miramar, mostraven ara uns espais desmanegats, de velluts polsosos i butaques apilonades que, per un moment, van recordar-me la mateixa estampa que mostrava la sala de cinema de

l'Odeón a mitjans dels 70's., just en el moment en que vam entrar-hi els joves de la Cooperativa Cultural per fer reviure el local; o la que va tenir després, aquest mateix local, amb l'abandó i ruïna dels 90's. En el fons, els edificis d'espectacles, quan entren a la fase de decrepitud i abandonament,

L'any 1953 els canetencs van poder gaudir dels dos musicals més famosos de Gene Kelly. Aquesta vegada s'ho van repartir com a bons germans el cine de Dalt i el cine de Baix. L'esdeveniment va suposar pel públic canetenc una despesa extra: l'increment d'una pesseta en el preu habitual de l'entrada.

!!!El local de las grandes comodidades!!!
El ODEON local de grandes estrenos.
Local dotado de gran calefacción.

S. Galabert

n.º 59

Local dotado de espacioso y cómodo guardarropía.
Local dotado de elegante y distinguido bar.
Local dotado de calefacción.

No lo dude, el ODEON es el único local que
logra la máxima perfección en el arte de
seleccionar y combinar los programas.
Pequeños y mayores lograrán pasar unas
horas agradables con este selecto programa

S. Galabert

n.º 62

Publicitat de l'Odeon d'inicis dels 50's per atraure el públic al seu local; redactades en un llenguatge propi de l'època.

poden provocar, entre l'antic públic que en va gaudir, un sentiment de profunda depressió momentània que ens recorda inexorablement com el tempus fugit, que deien els clàssics.

El cinema a Canet de finals dels 60's i inicis dels 70's, que jo recordi, era cosa de dos: el Cine de Dalt (oficialment Odeon Cinema) i el Cine de Baix (o Cinema Miramar), aquests eren els noms populars i coneguts per a tothom a Canet. Permeteu-me un comentari marginal: Quan vaig traslladar-me a viure a Sabadell un dels canvis que més vaig notar en la meua adaptació al nou espai, va ser el de l'orientació geogràfica que tenim com a referent vital els habitants dels pobles del Maresme, sobretot a Canet; aquí a Canet els espais són definits en funció de l'eix geogràfic muntanya-mar, o el que es el mateix el dalt (muntanya) i el baix (mar). A Sabadell, com a població del Vallès, gairebé tot és pla, amb un skyline muntanyós a l'horitzó de tots quatre costats com únic referent visual. Recordareu que a Canet teníem en aquell temps, a més dels cinemes, l'Estanc de Dalt i l'Estanc de Baix, la Farmacia de Dalt i la

Per edat no vaig ser client dels cinemes de Canet fins a començaments dels 70's, sobretot del supervivent Cinema Miramar; jo, a finals dels 60's, era un habitual del tercer cinema de Canet: "el Cine dels Hermanus" un cinema familiar d'unes dues-centes butaques, molt precari (però digne i barat), un cinema que funcionava els diumenges a la tarda a la sala d'actes (coneguda com a "salón") del Col·legi Yglesias, regentat aleshores pels germans maristes. Un programa amb pel·lícules seleccionades, gairebé sempre d'acció (westerns i peplums) que ara en diríem de violència continguda; unes sessions dominicals que acabaven amb un

Farmacia de Baix, fins i tot alguns carrers t a m b é conservaven aquesta dualitat (C a l d e t a , Xaró...); ara degut al creixement del p o b l e malauradament s'han desvirtuat b a s t a n t aquestes senyes d'orientació quotidianes.

recital de curtmetratges de cinema còmic mut, i que suposaven un gran fi de festa pels nens i pares que s'incorporaven en aquell moment a la sessió. Recordo i tinc en gran estima aquelles entranyables sessions dominicals de cinema, amb fileres de butaques de fusta i cartró en les que, malgrat la incomoditat, ningú no et tapava la visió, doncs l'estatura mitjana no superava el metre i mig; unes sessions en les que la pel·lícula mai es podia veure seguida, doncs al ser projectada amb una sola màquina es tenia que interrompre momentàniament la sessió cada vegada que calia canviar el rotlle, operació que amb molta diligència efectuava el maquinista Gaietà Noya a canvi d'algun xiulet. Però la sessió no acabava aquí, podríem dir que era sessió contínua, doncs efectivament continuava el dilluns a les aules del col·legi. Recordo clarament com "l'hermanu", alguns dilluns a primera hora, es dirigia als seus alumnes amb la següent pregunta: "¿Quién de vosotros fue ayer al Cine de Abajo?", és mejor que lo diga porqué yo ya lo sé, y si no lo dice voluntariamente el castigo será peor" En aquelles sessions d'auto-inculpació pública, gairebé psicodrames, al final sempre queien els mateixos, els

EMPRESA CELMA

en su afán de proporcionar las máximas comodidades a su distinguido público y guiada por el deseo de ofrecer a la afición de Canet de Mar programas de calidad a precios populares, INAUGURA para el próximo

SABADO, DIA 14 DE FEBRERO

¡Un Nuevo Local!!

SALON ROSA CINEMA

¡Equipo totalmente modernizado!
¡Pantalla normal!
¡Sonoridad perfecta!

¡Un programa digno de su inauguración!

Un interesante NO-DO de Actualidad

El último estreno de JORGE NEGRETE con GLORIA MARIN

Una Carta de Amor

Una película del galán favorito de los públicos Hispano-Americanos, con las más bellas canciones de Espinosa interpretadas con su voz incomparable. De lo más hondo del corazón de una mujer herida. Llena de ternura, de renunciaci3n, de apasionada ofrenda, UNA CARTA DE AMOR.

Una película dramática como jamás se había filmado con GEORGE RAFT

CAPITAN ANGEL

CLAIRE TREVOR brillando como nunca hasta ahora en la pantalla en una producción cumbre del sello RKO RADIO.

HORARIOS Y PRECIOS:

Sábado a las 9:30 noche - Domingo a las 4 tarde (continua)

Preferencia, 3:50 ptas. - Menores, 2:50 ptas.

Programa inaugural d'un nou cinema de Canet (1948): el Salón Rosa. Apareix la llista de preus. Aquest local ja havia funcionat anteriorment com a cinema: cine Eslava (fins al 1944) i cinema Victoria.

Primer programa de la col·lecció que presenta la data impresa (26/12/1940); és del Cinema Canetense poc temps després d'obrir. Un musical dels inseparables Fred Astaire i Ginger Rogers.

anomenats "avis de la classe" (una figura que s'ha extingit de les aules) aquells nois que esperaven, en algun curs endarrerit, tenir els catorze anys per anar a treballar i, mentre no arribava el dia, vivien a l'aula amb la resta de companys més petits; eren uns nois més grans que òbviament tenien uns gustos cinèfils diferents, o, si més no, volien que fos reconeguda la seva gosadia de trencar les normes establertes, per així reforçar la seva diferència respecte la resta del grup de la classe, malgrat les conseqüències que els suposava l'atreviment. La cosa no anava a més i s'acabava normalment amb un càstig de permanència i un sermó general. No és que estigués prohibit als nens anar als cinemes de Canet, però la qualificació oficial de les pel·lícules entre "apta" i "no apta", i el control d'accés a les sales dels menors s'havia relaxat molt a començaments dels 70's; els maristes gelosos en la formació dels seus alumnes constituïen una segona censura, sobretot davant de determinades pel·lícules.

Tot i així, per edat encara soc dels que va viure els darrers anys del cinema a Canet; un parell d'anys de l'Odeón i molts més del Miramar; aquest darrer en les etapes d'en Bultó i posteriorment d'en Terrades. Com que les sessions eren habitualment de sessió doble i contínua, recordo el ritual de que abans de passar per la guixeta a comprar les entrades, era pertinent preguntar al senyor que estripava l'entrada: "Que, Vicenç?, quina fan ara?, quan comença la bona?", sempre la mateixa lletania de preguntes; perquè, com recordareu, a les sessions dobles sempre hi havia la pel·lícula bona i la dolenta (normalment es catalogava així a

fins el moment en que ja et sonaven les imatges; arribat aquest punt començava un molest degoteig de gent que marxava a mitja pel·lícula, doncs ja l'havien vista. Un curiós costum aquest de veure pel·lícules a meitats, que ara se'ns fa difícil d'entendre, però en aquell temps era prioritari amortitzar l'entrada. En els cinemes també hi feien vida personatges singulars; al Cine de Baix per exemple n'hi havia un que sempre m'havia cridat l'atenció (m'estalvio el nom), era un home que hi anava cada dia que el cinema funcionava (dissabtes i diumenges) i s'empassava totes les sessions, és a dir podia arribar a veure la mateixa programació de dues pel·lícules quatre vegades!. En canvi, l'Edat d'Or del cinema a Canet, sobretot els anys 40's i 50's, jo no la vaig viure, no havia nascut; tan sols la conec per referències familiars i documentació. A Canet, encara queden persones que podrien fer valuoses cròniques personals d'aquells anys en els que el cinema va constituir l'esdeveniment setmanal per excel·lència, la vàlvula d'escapament per distreure les cabòries de la gent de Canet. El cinema va ser una de les poques possibilitats d'esbarjo d'aquells anys d'aïllament internacional, una activitat lúdica per el gran públic que socialitzava a tots els estaments

Programa original de l'estrena a Canet del mític film "Lo que el viento se llevó" (març de 1953). Augment de preu per l'ocasió. També és demana puntualitat i que no es podrà "repetir", encara que a les tres hores de pel·lícula era innecessària aquesta precisió.

Cine MIRAMAR
CANET DE MAR
MES DE FEBRERO DE 1947
Día 8, Sábado, a las 9'30 noche
Día 9, Domingo, a las 4 tarde (continúa)

NOTRO SENSACIONAL PROGRAMA!!
NOTICIARIO NO-DO
EL DIABLO BURLADO
Vean a la genial JEAN ARTHUR, secundada por ROBERT CUMMINGS y CHARLES COBURN en esta gran producción. :: Amor, alegría, humor; los tres temas principales de este magnifico film.

CASABLANCA
No es una película de guerra
Si es una película de amor y de aventura
La ciudad que conmovió al mundo
La película que conmueve a todos
El amor y la muerte en la ciudad del misterio
El oleaje de la guerra llevó a CASABLANCA a los naufragos de una pasión
Era un amor imposible... y se convirtió en un amor sublime.

Una mujer tan femenina como Ingrid Bergman
Un hombre tan brutal como Humphrey Bogart
tan valeroso como Paul Henreid
reunidos en "CASABLANCA"

DÍAS 15 Y 16 FEBRERO: El Sargento inmortal - El despertar de una ciudad
D. Gelabert Med 30

Pel febrer de 1947 el Miramar s'oferia una pel·lícula que, passats els anys, esdevindrà un film de culte «Casablanca». Pel seu interès reproduïm el revers del programa amb els comentaris.

de la vila en un mateix local, i que tenia com a únic competidor el ball, tot i que van arribar a ser compatibles en horaris. És curiós, i sempre m'ha cridat l'atenció, com malgrat l'escassetat i les dificultats del país en aquella fase de l'anomenada autarquia econòmica les pel·lícules americanes d'estrena arribaven puntualment als distribuïdors nacionals. La programació de cinema era excepcional, per un poble com Canet, que no deuria tenir més de quatre mil habitants; penseu que hi havia dos cinemes de sessió doble funcionant a l'hora, en alguns moments fins i tot n'hi van haver tres. Durant un grapat d'anys hi havia sessió de cinema cinc dies a la setmana (nocturn, és clar) amb una mitjana setmanal de quatre pel·lícules diferents per sala; és a dir un canetenc podia arribar a veure, de seguir tota la programació, de vuit a deu pel·lícules de cinema a la setmana (gairebé com el Canal Plus), tot un rècord per l'època. La competència entre sales va ser ferotge, però

sana, obligant als empresaris a seleccionar les millors pel·lícules de les cartelleres de Barcelona que, juntament a les estrenes, en pocs mesos arribaven a Canet. No és que jo sigui un estudiós del cinema i, com he dit, no vaig viure aquells anys gloriosos; tot el que pogut esbrinar ho he tret d'una troballa inesperada, que tot seguit us explicaré. Resulta que la meva mare de joveneta, als anys 40's, estava seduïda pel glamour del cinema i els seus artistes de Hollywood, com segurament la majoria del jovent d'aquells anys de postguerra;

per aquesta raó va anar col·leccionant programes de mà, setmana rera setmana, uns programes que eren repartits en els cinemes de tot el país fins fa unes dècades, com alguns recordareu. No és que la meva mare anés al cinema cada setmana, simplement

LISTA DE PRECIOS:
DÍAS: 28 - 29 - 30 de Junio y 1 y 2 de Julio de 1944
EN EL
CINE TEATRO CANETENSE/ CINE TEATRO VICTORIA

Mayores: 1000
Preferencia: 700
General: 300 1'30

Día 3 de Julio **CINE TEATRO CANETENSE**
Localidad única 2'00 pta.

FUNCION TEATRAL - DIA 19 NOCHE EN EL CINE TEATRO CANETENSE

	Ptas.
PALEO más 6 entradas	7500
PALEO más 6 entradas de la 1ª a la 15ª	10'00
PALEO más 6 entradas de la 16ª a la 30ª	15'00
DELANTERA 1ª fila	10'00
ASIENTO numerado 1ª fila	8'00
ENTRADA general numerada	3'00
ENTRADA general pñica	3'00

DISPACHO DE LOCALIDADES: En la taquilla del teatro continúan en venta abonos de 6 a 100 sillas a partir del día 15 y además descuentos y bonificaciones de 10 a 50 por ciento.

¡SUSCRÍBETE! En el programa de los sábados de los sábados se publica la lista de los precios de las localidades de los sábados y domingos.

CINEMA TEATRO CANETENSE CINEMA TEATRO VICTORIA
Presenta la primera producción en color de Walt Disney
Pinocho
PROGRAMA FIESTA MAYOR Y AÑO NUEVO
Días: 28, 29 y 30 de Junio y 1 y 2 de Julio

Llista de preus del Cinema Teatro Canetense de l'any 1944. Un dels primers programes infantils que van projectar-se a Canet i que també eren celebrats pel públic adult. Una pel·lícula de dibuixos era un veritable esdeveniment, propi de la Festa Major de Canet.

La Quimera del Oro, de Chaplin, va ser un bon tanto que s'apuntà el Miramar. El programa de mà reproduïx una moneda d'or, que se'n devien veure ben poques a l'any 1946.

els anava a buscar i els col·leccionava, guardant-los en una capsula buida de galetes; aquesta litúrgia o hàbit setmanal la va anar mantenint regularment fins ben entrats els anys 50's; moment en que altres interessos més quotidians van desplaçar aquella afició juvenil. Per sort la capsula, amb el tresor cinèfil del seu interior, va anar a raure a unes golfes de casa seva, junt a altres objectes i andròmines familiars, i allà va dormir-hi durant vint anys. Fins que un dia els seus fills, jo i el meu germà, que ho remenavem tot, varem descobrir aquella cova d'Ali Babà, on entre plecs de tebeos de "El Hombre Enmascarado", "El Guerrero del Antifaz" i nines velles va sorgir la capsula de galetes amb el seu preciós contingut.

Sense ser un expert en cinema, però si coneixedor del món dels arxius i del col·leccionisme, us puc assegurar que és una col·lecció realment excepcional; doncs al marge del seu valor de mercat, que és important, amb exemplars altament cotitzats pels col·leccionistes de cinema; té sobretot un valor històric irrepel·lible: el de poder refer la història del cinema a Canet. La documentació és força exhaustiva, gairebé tenim conservada la programació

programes, una informació sociològica local de primer ordre, una informació que ens pot acostar a quin era el perfil dels canetencs de fa seixanta anys, situant-nos a l'immediata postguerra. Saber que els interessava i que els movia ho podem resseguir en els missatges publicitaris a través dels quals els exhibidors seduïen al públic; un veritable exercici publicitari de propaganda

setmanal de tots els cinemes de Canet des de l'any 1940 fins l'any 1954, l'època bona del cinema diuen alguns, l'època clàssica diuen altres. Uns documents que al marge dels diferents cinemes i empresaris representats, així com de la seqüència històrica de les pel·lícules projectades a Canet, hi ha, en el revers dels

grandiloqüent és el que mostren els reversos dels programes; en definitiva tot un art de seducció publicitària, propi de l'època, i que servia per fer decantar al públic canetenc per veure una o altra pel·lícula. Uns reversos de programa sempre impresos, indefectiblement, per Gràfiques S. Gelabert, una feina artesana d'impressor que l'avi Gelabert cada setmana hi deixava part del seu bon fer; no queda massa clar si els missatges publicitaris eren dictats per l'exhibidor o eren collita pròpia del mateix impressor, crec que hi hauria de tot.

Fem un tast d'aquest arxiu cinematogràfic i històric. Consta de 594 exemplars de programes de mà, tots en molt bon estat de conservació; malgrat que els dels anys immediats de la Guerra mostren una qualitat de paper molt més precària que els que vindran després.

Per tipologies de programa trobem:

- " 442 de format estàndard
- " 36 de format gran
- " 23 de programes troquel·lats
- " 64 de programes de format doble, tipus quadernet, i doble pàgina central.

El format estàndard 9'5 x 13'5 cm.

Programa del Canetense, possiblement de 1940, on, amb motiu de les festes de la "liberación del pueblo de Canet", s'ofereixen uns preus molt baixos. Com a torna s'afegí al programa un reportatge sobre la "liberación de Barcelona".

Cine CANETENSE

Días 8 y 9 septiembre

FIESTA MAYOR DE CANET DE MAR

Sensacional estreno de la más sugestiva y dinámica creación de MARLENE DIETRICH

DE ISLA EN ISLA

La MARLENE DIETRICH de «Marruecos» y de «Fatalidad», vuelve a nosotros en la más intensa y apasionante película que jamás se ha visto: la nueva producción UNIVERSAL «De isla en isla», producida por Joe Pasternak y dirigida por Tay Garnett.

Atravesando el Pacífico con la violencia de un tifón, «De isla en isla», nos trae a Marlene Dietrich, más tentadora, más insinuante, diríamos incluso más felina que nunca. Sus recursos de seducción femenina son ley en un paraíso tropical.

¡No deje de admirarla...!

Más insinuante, más cautivadora, más irresistible que en ninguna otra película: Una MARLENE DIETRICH ¡definitiva!

Además

Otro grandioso estreno:

La graciosa comedia de originalísimo argumento:

La "seductora" "insinuante" i "cautivadora" Marlene feia de reclam pel Canetense en una Festa Major Petita de la postguerra.

dels programes de mà es generalitza a partir de 1945; la part del anvers on apareix la caràtula oficial de la pel·lícula ja venia imprès dels distribuïdors i acostumava a ser igual per tots els cinemes dels país, són petites obres d'art de

diferents dibuixants especialitzats en aquesta feina d'il·lustrar les cartelleres. El revers del programa de mà arribava a Canet generalment en blanc; aleshores l'empresari del cinema (o normalment l'encarregat) els portava a l'impressor Gelabert, juntament amb els textos que calia imprimir, referits a la projecció

de les pel·lícules anunciades a Canet (preus, dies, horaris, missatges, propaganda, etc.); era una feina rutinària de cada setmana que tenien que seguir els diferents cinemes del poble; un material imprescindible per a poder captar al públic vers un o altra establiment. Abans de 1944 els programes de mà variaven molt de format, després es van unificant; tot i que bona part de la programació s'anuncia en format

estàndard, si la pel·lícula volia cridar l'atenció del públic s'imprimien programes en format de llibret (doblegats pel mig) o bé en uns magnífics troquel·lats en al·lusió al tema de la pel·lícula. Era una manera de subratllar l'interès d'aquella pel·lícula enfront la resta d'oferta de la cartellera canetenca.

Per anys representats:

Sense data abans de 1946: 19
Sense data després de 1946: 23
Anys 1940-1941: 2
Any 1944: 39
Any 1945: 29
Any 1946: 40
Any 1947: 73
Any 1948: 95
Any 1949: 73
Any 1950: 56
Any 1951: 53
Any 1952: 45
Any 1953: 25
Any 1954: 22

Exemple de programa troquel·lat de l'any 1941. La pel·lícula va ser una de les primeres que s'ambientava en la recent guerra civil; un tema subvencionat pel règim.

Joaquim Pera
i Isern